

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 24.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig eggyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. Az írásbeli vizsgán összesen 117 pont szerephető. Az egyes vizsgarész-összetevők arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarész-összetevőkben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész-összetevő	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Összesen:	117

Az egyes vizsgarész-összetevőkben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

Figyelem! Az Íráskészség feladatok értékelésében változás történt.

Első feladat

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 120 szót**, a *Tartalom és szöveghossz* pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **25 szónál rövidebb**.

Második feladat

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 180 szót**, a *Tartalom* pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **50 szónál rövidebb**.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

Sie/Er ...	Gasya	Miles	Owen	Jesùs
... ist ein Einzelkind.	X (0)			
... wohnt im Stadtzentrum.	X (1)			
... spielt im Park.		X (2)		X (6)
... geht in der Freizeit gern in den Supermarkt.			X (4)	
... fährt mit dem Auto in die Schule.				X (7)
... findet die Straßen gefährlich.			X (5)	
... findet genug Kulturprogramme in der Stadt.		X (3)		X (8)

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető. A javító tanár a válaszokban előforduló nyelvi hibákat jelölheti, de ez nem kötelező.

0. Ende Juni, um den Johannistag.

9. (Direkt) bei den Bauern / in der Region / aus der Region. (ez nyelvi nem pontos, de elfogadható megoldás)

10-11. (Sie sind) frisch. / (Sie) belasten die Umwelt weniger.

12. (Er) unterstützt die Bauern.

13. Aus Südeuropa.

14. Zwei Drittel (von dem, was Deutsche konsumieren).

3.

0.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
C	G	A	E	B	H	D	F

Kimarad: I

4.

0. *in der Universität Hildesheim*

22. auf ihrem (Polster)stuhl / auf einer (Woll)decke

23. gute Laune / eine gute Atmosphäre

24. abgemagert / verletzt / herrenlos

25. bei einer (Pflege)familie / in einem Tierheim

26. kehrte (immer wieder in die Uni) zurück

27. (Schälchen mit) Wasser finden / (Wasser) trinken

28. ist sie auf (fremde) Hilfe angewiesen / hilft ihr jemand / öffnet ihr jemand die Tür (gern) / sitzt sie vor einer der Zwischentüren

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
28	33
27	32
26	31
25	29
24	28
23	27
22	26
21	25
20	24
19	22
18	21
17	20
16	19
15	18
14	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
13	15
12	14
11	13
10	12
9	11
8	9
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1
0	0

Források:

- www.geo.de/GEOLino/mensch/stadtkinder-aus-aller-welt-77922.html
- <http://www.alumniportal-deutschland.org/deutsche-sprache/deutsch-auf-die-schnelle/artikel/online-deutsch-lernen-uebungen-obst.html>
- http://www.funSPORTing.de/funSPORTing+10_FRAGEN_AN.htm
- <http://www.stern.de/panorama/campuskatze-fraeulein-sinner-lebt-seit-zwoelf-jahren-an-der-uni-hildesheim-3973934.html>

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1. feladat: 0. A) können 1. B) einem 2. D) wie 3. B) mich 4. D) meiner 5. D) sitzen 6. C) kleinen 7. A) hat 8. A) Am	3. feladat: 0. bekommen 16. geworden 17. kennenzulernen (kennen zu lernen*) <i>*Tekintettel arra, hogy az érvényben lévő helyesírási szabályzat szerint a <u>kennenlernen</u> egybeírása az ajánlott, de a különírás alternatívaként elfogadható, a feladatban a „kennen zu lernen“ alakért is megadható az 1 pont.</i> 18. war 19. hielten 20. löste
2. feladat: 0. in 9. für 10. von 11. über 12. über 13. an 14. mit 15. von	

4. feladat:

0.	21.	22.	23.	24.	25.
C	D	A	F	G	E

KIMARAD: B

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	18
24	17
23	17
22	16
21	15
20	14
19	14
18	13
17	12
16	12
15	11
14	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
13	9
12	9
11	8
10	7
9	6
8	6
7	5
6	4
5	4
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

Források:

1. Kleines Volk, März 2015, S. 17
2. Kleines Volk, 10/2012, S. 8-9.
3. Kleines Volk, 6/2013, S. 8-9.
4. <http://www.tivi.de/fernsehen/logo/artikel/36913/index2.html>

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként csak 8 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 8-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. Figyelem! A feladatra adott végső pontszám nem lehet negatív szám, ilyen eredmény esetén a feladatra nulla pontot kell adni.
- Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

	Deutsch- land	Spanien	Russ- land	Island	USA	Aust- ralien / Neu- seeland
... bringt das Christkind oder der Weihnachtsmann die Geschenke.	X (0)					
... feiert man erst im Januar.		X (1)	X (3)			
... werfen die Heiligen Drei Könige den Kindern Süßigkeiten zu.		X (2)				
... bekommen die Kinder auch zu Silvester Geschenke.			X (4)			
... gehören auch 13 Märchenfiguren zur Weihnachtstradition.				X (5)		
... finden die Kinder ihre Geschenke erst am 25. Dezember.					X (6)	
... feiern die Familien mit einem Picknick.						X (7)
... tragen die Menschen Weihnachtsmannkostüme.						X (8)

2.

	Richtig	Falsch
0.	X	
9.		X
10.	X	
11.	X	
12.		X
13.	X	
14.		X
15.	X	

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető. A javító tanár a válaszokban előforduló nyelvi hibákat jelölheti, de ez nem kötelező.

- 0. achteckig
- 16. es fällt mehr auf / weil es sehr wichtig ist / damit man es immer erkennt
- 17. in allen
- 18. seit 1971
- 19. dreieckig ... rund
- 20. auf Englisch

SZÖVEGEK

*A transzkripció megegyezik az elhangzó autentikus szöveggel,
megtartva az élő beszéd minden jellemzőjét.*

Bald nun ist Weihnachtszeit – Weihnachten international

Nur noch zweimal schlafen, dann ist Heiligabend. Dann feiert ihr mit euren Eltern und vielleicht auch Großeltern. Und in vielen Familien bringt das Christkind oder der Weihnachtsmann Geschenke. Zumindest bei uns in Deutschland ist das die Tradition.

Aber anderswo auf der Welt ist es ganz anders, hat Friedel Grot herausgefunden.

Stellt euch vor, ihr müsstet nicht nur noch zwei Tage, sondern ganze 2 Wochen auf Weihnachten warten. Eine schreckliche Vorstellung! Aber genau so ist das zum Beispiel in Spanien und den meisten Ländern in Südamerika. Hier wird nämlich erst am 6. Januar gefeiert.

Einen Tag vorher reiten die Heiligen Drei Könige mit Kamelen und Festwagen durch die Straßen und werfen Süßigkeiten und Bonbons zu den Kindern – fast so wie an Karneval. Die Kinder stellen in der Nacht dann Wasser und Heu für die Tiere raus und werden am nächsten Morgen dafür mit Geschenken belohnt.

Noch einen Tag länger müssen die Kinder in Russland warten. Am 7. Januar wird dort statt Weihnachten das Neujahrsfest Jolka gefeiert. Geschenke gibt es aber auch schon zu Silvester und zwar von Väterchen Frost und seiner Enkelin Schneeflöckchen.

In Island dagegen geht es schon viel früher los. Doch statt des Weihnachtsmanns kommen hier kleine Kobolde – und zwar gleich 13 Stück! Der erste kommt schon am 12. Dezember aus den Bergen zu den Menschen. Jeden Tag kommt dann einer dazu, bis am Heiligen Abend alle 13 zusammen sind. Dem Märchen nach haben sie aber gar nichts Gutes im Sinn: Sie klauen Essen, machen Lärm und ärgern so die Menschen. Doch heutzutage bringen sie auch Geschenke.

Die gibt es auch in den USA. Aber Santa Claus versteckt die Geschenke an Heiligabend erst in der Nacht. Also stehen die Kinder am 25. Dezember schon ganz früh auf, um auszupacken.

In Australien und Neuseeland machen die Menschen an diesem Morgen ein Picknick im Garten oder am Strand. Dort ist im Dezember nämlich Sommer! Also nix mit weißer Weihnacht. Stattdessen surfen Menschen mit Weihnachtsmannkostüm im Meer und in einem Lied tauscht der Weihnachtsmann seine Rentiere gegen Kängurus.

Hunde

Huskys, die Schlittenhunde

Tim, 7 Jahre aus Zepernick fragt, was Schlittenhunde eigentlich so besonders macht. Schlittenhunde sind kräftige, größere Hunde, z.B. Huskys. Die kennt ihr bestimmt. Das sind die Hunde, die oft blitzeblaue Augen haben und ein schwarz-weißes Fell. So ein bisschen sehen Huskys aus wie Wölfe. Diese Hunde sind extrem belastbar. Sie halten also ganz schön was aus. Schon vor über 4000 Jahren hat man Huskys in Sibirien und Nordamerika auf Jagdreisen eingesetzt. Das Gute ist: Diese Hunde laufen gerne und sie können unheimlich schwere Lasten ziehen. Und auch eisige Kälte macht ihnen gar nichts aus. Schlittenhunde werden streng erzogen, und deshalb folgen sie allen Befehlen aufs Wort. Das ist im Eis sehr wichtig. Hier müssen die Menschen ihren Hunden vertrauen können. So ein Schlittenhundegespann kann aus bis zu zwölf Hunden bestehen. In jedem Team gibt es aber einen Chef-Hund. Der gibt den anderen das Tempo vor. Er passt aber auch auf, dass sich die anderen Hunde nicht in die Haare kriegen. Und er kann sich Wege sehr gut merken.

Border Collies

Der Martin aus Schwerin hat bei uns in den Nachrichten gehört, dass der Border Collie die schlaueste Hunderasse der Welt ist. Jetzt hat er uns gebeten, dass wir den Hund ein bisschen mehr vorstellen.

Der Name Border Collie sagt schon viel über seine Herkunft aus, denn Border heißt auf Englisch Grenze und die Tiere stammen aus dem Grenzland zwischen England und Schottland. Dort haben sie die Wikinger um das Jahr 800 von ihren Raubzügen mitgebracht. Damals waren es noch Hirtenhunde. Border Collies haben eine sehr hohe Ausdauer. Sie kommen so schnell nicht aus der Puste. Deshalb hat man sie früher oft als Herdenhunde eingesetzt. Sie haben die Schafe auf die Wiesen getrieben und beschützt vor den wilden Tieren. Border Collies sind sehr kluge Hunde. Der amerikanische Psychologe und Hundeforscher Stanley Corryn glaubt sogar, dass sie die schlauesten Hunde der Welt sind, weil sie eine sehr hohe Gehorsamsintelligenz haben. Das bedeutet, sie verstehen sehr schnell Befehle wie „Sitz!“, „Gib Pfote!“ oder „Roll dich!“. Border Collies sind auch tolle Familienhunde, weil sie sich gut mit Kindern verstehen und für viel Spaß im Familienalltag sorgen.

Das Stoppschild

Vorfahrt, Achtung oder Halteverbot, in Deutschland gibt es mehr als 500 verschiedene Verkehrsschilder. Sie sind fast alle rund, viereckig oder dreieckig, aber eins ist achteckig: genau, das Stoppschild. Und warum ist das Stoppschild achteckig? Damit man es immer erkennt, auch wenn es von Schnee bedeckt ist, zerkratzt oder voll Schlamm gespritzt. Außerdem ist das Stoppschild ja so wichtig, dass es durchaus sinnvoll ist, dass es anders aussieht als andere Schilder, denn dann fällt das einfach mehr auf. Das Stoppschild ist sogar so wichtig, dass es das einzige Verkehrszeichen, also Verkehrsschild ist, das auf der ganzen Welt in allen Ländern gilt und auch in allen Ländern achteckig ist. Also die gleiche Form hat. Damit jeder Fahrer, der es sieht, sofort Bescheid weiß, auch wenn er aus einem anderen Land kommt und auf dem Schild vielleicht nicht Stopp steht, sondern Arrêtez, Alto oder Pare. Darauf geeinigt haben sich die Länder bei einer Konferenz in Wien im Jahr 1971. Oma und Opa kennen also sicher noch die alten deutschen Stoppschilder, die erst dreieckig waren und dann rund. Übrigens, genau deshalb, weil es in allen Ländern gleich sein soll, steht bei uns auf dem Stoppschild das Wort Stopp mit nur einem P. Es ist das englische „stop“. Geschrieben wird das Wort „Stoppschild“ aber mit zwei P.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 20 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
20	33
19	31
18	30
17	28
16	26
15	25
14	23
13	21
12	20
11	18

Dolgozatpont	Vizsgapont
10	17
9	15
8	13
7	12
6	10
5	8
4	7
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. www.kiraka.de/spielen-und-hoeren/nachrichten/erklaer-mal/beitrag/b/wann-gibts-woanders-die-weihnachtsgeschenke/
2. www.radioteddy.de
3. www.radioteddy.de

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, de célszerű.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. Figyelem! Az *Íráskészség feladatok értékelésében változás történt.*

Első feladat

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 120 szót**, a *Tartalom és szöveghossz* pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **25 szónál rövidebb**.

Második feladat

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme **megaladja a 180 szót**, a *Tartalom* pontszámából **1 pontot le kell vonni**.

A *Tartalom* szempont alapján adott pontszám **0 pont**, ha a szöveg **50 szónál rövidebb**.

8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom és szöveg-hossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és a megadott szöveg-hossztól alig tér el.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg a megadott szöveg-hossznál rövidebb, de még elfogadható.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 120 szót, a **Tartalom és szöveg-hossz szempontnál az** adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatban, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **180** szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgot e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. Nulla pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír,

illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/! Verehrter / geehrter Direktor,/! Verehrte LAL Sprachen GmbH,/! Sehr geehrte Redaktion,/! Liebes Jugendmagazin,/! Hi,/!	Mit vielen Grüßen Vielen Dank Ich danke Ihnen im Voraus Mit Hochachtung (elavult) Hochachtungsvoll (elavult)

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szö-

veget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom

Figyelem! Az értékelésben változás történt.

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A létrehozott szöveg nagyon rövid (50 szó alatt van).

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elkészítés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elkészítés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),
 H = helyesírási hiba,
 É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.